

Διεθνές Συμπόσιο ♦ International Symposium

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ:
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΒΙΒΛΙΟΔΕΞΙΑ

THE BOOK IN BYZANTIUM:
BYZANTINE AND POST-BYZANTINE BOOKBINDING

13-16 Οκτωβρίου 2005

13-16 October 2005

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΖΕΡΒΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 48
116 35 ΑΘΗΝΑ

NATIONAL HELLENIC RESEARCH FOUNDATION
LEONIDAS ZERVAS AMPHITHEATRE
48, VASSILEOS CONSTANTINOU
116 35 ATHENS

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α - P R O G R A M M E

ΠΕΜΠΤΗ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2005 ♦ THURSDAY 13TH OCTOBER

BYZANTINO ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ – BYZANTINE AND CHRISTIAN MUSEUM

18:00 *Ξενάγηση στη συλλογή και στις βιβλιοδεσίες του Βυζαντινού Μουσείου
από την Δρ Αναστασία Λαζαρίδου*

*Guided tour to the collection and the bindings of the Byzantine Museum
by Dr Anastasia Lazaridou*

19:00 *Εναρκτήρια διάλεξη - Keynote address*

JEAN IRIGOIN

*L'étude des reliures byzantines et post-byzantines dans le troisième
quart du XXe siècle: élaboration d'une méthode*

Δεξίωση – Reception

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ♦ FRIDAY 14TH OCTOBER 2005

Πρόεδροι: Mgr Paul Canart – Μιχάλης Κακούρος

Chair: Mgr Paul Canart – Michel Cacouros

9:30 ANNA KARTSONIS

The liturgical function of the bound book

10:00 ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

Το Ευαγγέλιο ως απεικόνιση του Λόγου και η προκαθεδρία των Συνόδων

10:30 ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η λειτουργία του βιβλίου στην εκπαίδευση. Ο δάσκαλος, τα βιβλία και η εκπαιδευτική διαδικασία

11:00 *Διάλειμμα – Coffee Break*

11:30 ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΟΦΩΝΟΣ

Το όνειρο στο βιβλίο και το βιβλίο στο όνειρο

12:00 ΜΑΓΔΑ ΠΑΡΧΑΡΙΔΟΥ

Τρώγοντας το βιβλίο: η εικονογραφία της βιβλιοφαγίας και τα εικονολογικά της παράλληλα

12:30 ΤΙΤΟΣ ΠΑΠΑΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ

Η διακόσμηση των πολυτελών σταχώσεων του Αγίου Μάρκου. Αποκατάσταση των αρχικών συνδέσεων: εικονογραφία, συμβολισμός

- 13:00-15:00 *Ξεναγήση στη συλλογή και στις βιβλιοδεσίες της Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων από την Ευρυδική Αμπατζή*
Guided tour to the collection and the bindings of the Library of the Greek Parliament by Euridice Abatzi
- 15:00-16:30 *Μεσημεριανό διάλειμμα - Lunch Break*

Πρόεδροι: Philippe Hoffmann – Βασίλης Άτσαλος

Chair: Philippe Hoffmann – Basile Atsalos

- 16:30 ΜΑΡΙΑ ΣΑΒΒΑΡΙΚΑ - ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΤΣΕΛΙΚΑΣ
Απεικονίσεις βιβλιογραφικών εργαστηρίων
- 17:00 ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΖΑΡΡΑΣ
Στάδια προετοιμασίας του κώδικα σε παραστάσεις Ευαγγελιστών στην παλαιολόγεια ζωγραφική
- 17:30 *Διάλειμμα – Coffee Break*
- 18:00 KELLY LINARDOU
Books in books. Representation of books in Byzantine illustrated manuscripts
- 18:30 CHRYSI KOTSYFOU
Monks and bookbinding in Byzantine Egypt: the evidence from papyri and ostraca
- 19:00 ΦΕΒΡΩΝΙΑ ΝΟΥΣΙΑ
Ανέκδοτο κείμενο του 15ου αιώνα περί κατασκευής μελάνης, κινναβάρως, βαρζιού, καταστατού και κόλλησης χαρτιού
- 19:30 ΖΗΣΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΚΗΣ
Αναφορές σε σταχώσεις σε βιβλιογραφικά σημειώματα κωδίκων του Αγίου Όρους
- 20:00 MICHEL CACOUROS
Essai de synthèse sur les reliures monastiques post-byzantines (orientations techniques et décoratives): le cas du monastère de Dionysiou (Athos)
Δείπνο ομιλητών – Speakers' Dinner

ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ – SATURDAY 15TH OCTOBER

Πρόεδροι: Jean Irigoien – Κρίτων Χρυσσοχίδης

Chair: Jean Irigoien – Kriton Chryssochoides

- 9:00 AXINIA DŽUROVA
Conclusions de recherche sur les reliures byzantines au Centre des Études Slavo-Byzantines Prof. Ivan Dujčev (Sofia)

- 9:30 ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
Οι σταχώσεις ως αποδέτες ιστορικού υλικού (15ος-19ος αιώνας)
- 10:00 ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΤΣΕΛΙΚΑΣ
Βιβλιοδεσίες της ερήμου (Μικρά Ασία, Ιερουσαλήμ, Σινά)
- 10:30 *Διάλειμμα – Coffee Break*
- 11:00 ANNA CLARA CATALDI PALAU
Bindings from Epirus and Thessaly (15th -16th centuries)
- 11:30 SILVIA PUGLIESE
Byzantine bindings in the Marciana Library
- 12:00 INMACULADA PÉREZ MARTÍN
Reliures byzantines dans les manuscrits grecs conservés en Espagne
- 12:30 FRANÇOIS VINOURED - STÉPHANE IPERT
Un groupe particulier de reliures byzantines à la bibliothèque du Monastère Saint-Jean de Patmos
- 13:00 ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ο μεταλλικός διάκοσμος τριών βυζαντινών κωδίκων
- 13:30-15:00 *Ξεναγήση στη συλλογή και στις βιβλιοδεσίες της Γενναδείου Βιβλιοθήκης από την Βαγγελιώ Τζανετάτου*
Guided tour to the collection and bindings of the Gennadeion Library by Vangelio Tzanetatou
- 15:00-16:30 *Μεσημεριανό Διάλειμμα – Lunch Break*
- Πρόεδροι: Brigitte Mondrain – Θάνος Μαρκόπουλος
Chair: Brigitte Mondrain – Athanasios Markopoulos
- 16:30 ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΟΥΔΑΛΗΣ
Μια μαρτυρία για τη διαδικασία της βιβλιοδεσίας και την ορολογία της από τα μέσα του 18ου αιώνα
- 17:00 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΟΥΛΗΣ
Βυζαντινές σταχώσεις σε ελληνικές βιβλιοθήκες. Έρευνα και προβληματισμοί
- 17:30 *Διάλειμμα – Coffee Break*
- 18:00 ANNA ΜΠΑΛΛΙΑΝ
Μεταβυζαντινά καλύμματα ευαγγελίων από τη συλλογή του Μουσείου Μπενάκη
- 18:30 ΣΟΦΙΑ ΓΕΡΟΓΙΩΡΓΗ
Μεταλλικές επενδύσεις Ευαγγελίων από τη συλλογή του Βυζαντινού Μουσείου (17ος-19ος αιώνας)

- 19:00 DOMINIQUE GROSDIDIER DE MATONS – PHILIPPE HOFFMANN
Un ensemble de reliures pour Bajazet II
- 19:30 PAUL CANART – DOMINIQUE GROSDIDIER DE MATONS
Une reliure au monogramme de Georges Agarètos
- 20:00 ΝΙΚΟΣ ΜΟΣΧΟΝΑΣ
Βενετικής επιρροής βιβλιοδεσίες αρχαικών καταστίχων
- 20:30 NICHOLAS PICKWOAD
How Greek is Greek? Western European imitations of Greek-style bindings in the sixteenth century

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ – SUNDAY 16TH OCTOBER

Πρόεδροι: Nicholas Pickwoad – Ευάγγελος Χρυσός
Chair: Nicholas Pickwoad – Evangelos Chrysos

- 9:00 ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΟΡΔΥΛΗΣ
Βιβλιοδεσίες ελληνικών εντύπων του 16ου αιώνα στην Ελβετία από τη συλλογή της Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων
- 9:30 BRIGITTE MONDRAIN
Les reliures sur des manuscrits de la famille Abramios à la fin du XVe – début du XVIe siècle
- 10:00 ΓΙΩΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ
Σχέσεις αργυροχοΐας και βιβλιοδεσίας τον 17ο αιώνα στο χώρο του νοτιο-ανατολικού Αιγαίου
- 10:30 *Διάλειμμα - Coffee Break*
- 11:00 ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΣΠΑΝΟΣ
Σταχώσεις βυζαντινών χειρογράφων από τη Μονή Λειμώνος
- 11:30 ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΑΣΙΝΟΥ
Αρχαικές βιβλιοδεσίες 17ου -19ου αιώνα από τις *Μικρές Συλλογές των Γενικών Αρχείων του Κράτους* (αρχείο Μυκόνου)
- 12:00 ΜΑΧΗ ΠΑΪΖΗ-ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
Σταχωτής και μελετητής: όταν ο δεσμός γίνεται ασφυκτικός
- 12:30 DICKRAN KOUYMJIAN
La reliure arménienne post-byzantine et sa relation avec la tradition grecque
- 13:00 ΜΑΤΟΥΛΑ ΚΟΥΡΟΥΠΟΥ – PAUL GÉHIN
Reliures d'époque paléologue dans les fonds du Patriarcat Œcuménique
- 13:30 ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΠΑΝΟΥ
Η αισθητική της βιβλιοδεσίας στην εμπορική προώθηση του έντυπου βιβλίου

- 14:00 ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΥ
Ελληνικά βιβλία της εποχής του νεοελληνικού Διαφωτισμού. Τυπογραφεία
εκτός Ελλάδας (Βιέννη, Βενετία, περιφερειακά τυπογραφεία)
- 14:30 Συμπεράσματα - Conclusions
ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΤΣΑΛΟΣ

Κλείσιμο Συνεδρίου - Clôture

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ - ORGANISING COMMITTEE

Ευάγγελος Χρυσός - Evangelos Chrysos

*Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών - Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
Institute for Byzantine Research - National Hellenic Research Foundation*

Κρίτων Χρυσοχοΐδης - Kriton Chryssochoides

*Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών - Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
Institute for Byzantine Research - National Hellenic Research Foundation*

Νίκη Τσιρώνη - Niki Tsironi

*Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών - Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
Institute for Byzantine Research - National Hellenic Research Foundation*

Αναστασία Λαζαρίδου - Anastasia Lazaridou

Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο - Byzantine and Christian Museum

Μπάμπης Λέγγας - Babis Legas

Ελληνική Εταιρεία Βιβλιοδεσίας - Hellenic Society for Bookbinding

Τίτος Παπαμαστοράκης - Titos Papamastorakis

Πανεπιστήμιο Αιγαίου - University of the Aegean

Μιχάλης Κακούρος - Michel Cacouros

École Pratique des Hautes Études, France

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Μαίρη Παχόρ, Ανθή Γκόρου, Ζαμπέλα Λεοντάρη